

[Forsvarsministeren.]

til 12 måneder plus nogle ekstra indkaldelser, og det, som beredskabet kunne kræve i en spændt international situation.

Man sagde udtrykkeligt i den betænkning, som flertallet afgav, at en forlængelse af tjenestetiden udover det, der var fastsat som den almindelige uddannelse, kun kunne begrundes ud fra beredskabsmæssige hensyn, og føjede til, at tjenestetidens længde i enhver aktuel situation ville være betinget af hensynet til beredskabets styrke og størrelse. Der blev yderligere føjet til, at regeringen for sit vedkommende var af den opfattelse, at det daglige beredskab i Danmark, som vi har det i øjeblikket, var for ringe, og der blev givet den indrømmelse, at den hurtigste og mest effektive måde, på hvilken man kunne styrke beredskabet her i landet, var ved en forlængelse af tjenestetiden, men at forudsætningerne på det tidspunkt, da man skulle tage en beslutning, nemlig i sommer, ikke var tilstede, navnlig på grund af manglende befalingsmandspersonel og manglende kasereringsmuligheder. Der blev yderligere føjet til, at regeringen agtede gennem en forøgelse af befalingsmandspersonellet og andre foranstaltninger at tilvejebringe forudsætningerne for en forlængelse af tjenestetiden, hvis den internationale situation begrundede en sådan foranstaltning.

Altså — udgangspunktet i sommer, da vi forhandlede om disse ting, var ganske klart. Det var dette, at hvis den spændte situation — som jo desværre er en kendsgerning endnu — begrundede det, måtte man søge at tilrettelægge forholdene her i landet ud fra beredskabsmæssige hensyn på den mest effektive måde, nemlig gennem en forlængelse af tjenestetiden. Der er ingen væsensforskel mellem den situation, vi står i i dag, og andre situationer, som vi har oplevet i Danmark. Det har jo altid været den beredskabsmæssige situation, der har begrundet ekstraordinære foranstaltninger med hensyn til tjenestetiden. Lad mig minde om årene 1914—18 under den første verdenskrig. Der er vist mange i denne sal, der mindes, at dengang havde vi ikke 18 måneders tjenestetid, da var der mange, der havde 24 måneders tjenestetid. Og hvad var begrundelsen derfor? Det var den daværende spændte internationale situation. Det, der i dag er begrundelsen for på det tidspunkt, da man mener at kunne gøre det effektivt og forsvarligt, og det mener man man kan fra maj 1953, at gennemføre en forlængelse af tjenestetiden, er den desværre stadig spændte internationale si-

uation, som, i modsætning til hvad tilfældet var under den første verdenskrig, da heldigvis endnu kun grunder sig i den kolde krig — selvom den også kan være farlig nok.

Jeg har kun ønsket at fremsætte disse bemærkninger som korrektion til de udtalelser, der blev fremsat i eftermiddag, idet de viser den sammenhæng, der har været i denne politik, og den linie, som man naturligt har måttet anlægge.

Det ærede medlem hr. Viggo Starcke rettede et spørgsmål til mig om en rationaliseringsbetænkning, som udkom i 1950. Jeg har under de forhandlinger, vi også andetsteds har ført, for mit vedkommende sagt, at i det øjeblik vi står overfor kravet om ud fra hensynet til os selv at skabe en øget beredskabsstyrke af effektivitet, er der teoretisk set tre fremgangsmåder, man kan anvende: forlængelse af tjenestetiden, større indkaldelser eller opstillingen af det, man kalder en hvervet hær. Større indkaldelser er udelukket, i hvert fald i noget betragteligt omfang, på grund af de indkaldelser, der allerede finder sted. Tanken om en hvervet hær mener jeg man kan overveje ud fra tilsvarende betragtninger som dem, der for ganske nylig blev anlagt af min kollega finansministeren, men når det gælder om at handle på kortere sigt, er der ikke nogen mulighed for at gennemføre den, og derfor er der efter min mening kun een praktisk vej at følge, nemlig en forlængelse af tjenestetiden.

Hertil føjede så det ærede medlem hr. Viggo Starcke, at man også gennem det, han kaldte rationalisering af uddannelsen, kunne nå overmåde vidt. Det ærede medlem sigtede her til den betænkning, der som sagt blev afgivet om de værnepligtiges rationelle uddannelse — en betænkning, som indeholder mange gode undersøgelser og også peger på mange gode muligheder i forbindelse med det emne, der skulle belyses.

Denne kommissionsbetænkning havde i sine konklusioner 5 væsentlige ønsker, som man mente skulle gennemføres, hvis man skulle nå til en rationel uddannelse. For det første: en orientering af de værnepligtige om uddannelsens formål og betydning inden indkaldelsen — et problem, som allerede er taget op til gennemførelse. For det andet: en grundig orientering af de værnepligtige om disse forhold og om arbejdsvilkårene indenfor værnene under deres indkaldelse — noget, som ligeledes er under udførelse. For det tredje: en forbedring af lønvilkårene for visse værnepligtige —